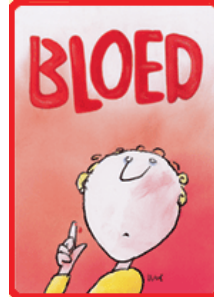

Bloed

2^e jaars DA periode 5 les 1

Waar gaan we het vandaag over hebben?

- Samenstelling van het bloed
- Bloedplasma en serum
- Verschillende bloedcellen en hun functie

Bron van een aantal dia's in deze PowerPoint:

Hematologie: kennis van bloed, beenmerg en lymfklieren

Afdeling Hematologie
Universitair Medisch Centrum Groningen
www.hematologiegroningen.nl

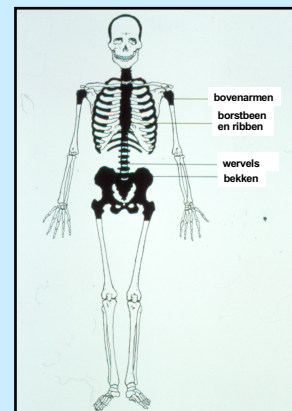
BLOEDAANMAAK: WAAR?

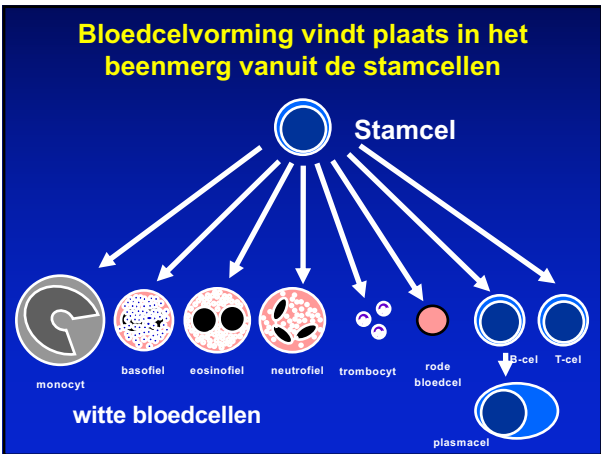
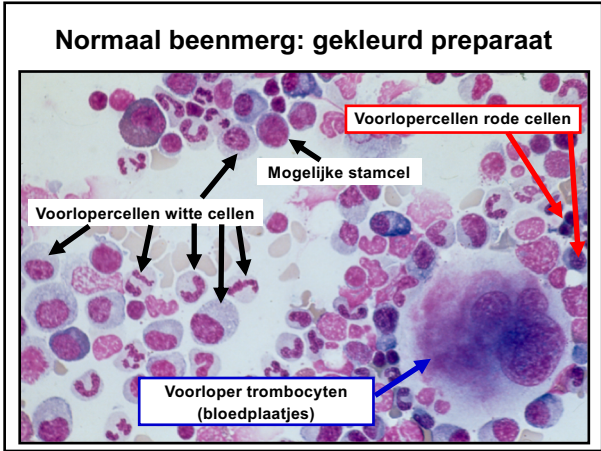
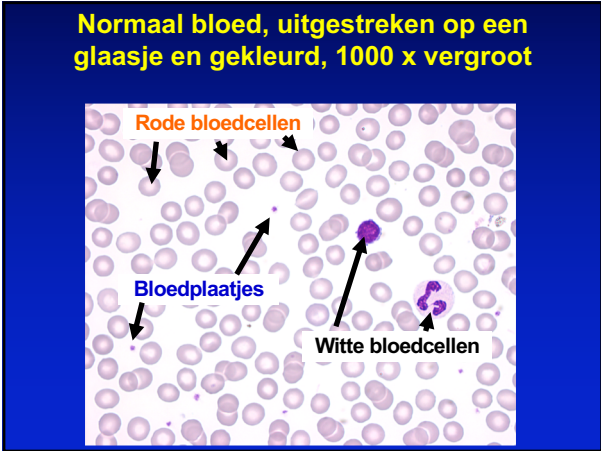
Aanmaak bloedcellen:

In het rode beenmerg (platte botten en uiteinden van pijpbeenderen)

- wervels,
- borstbeen,
- ribben,
- bekken,
- schedel,
- dijbeen en opperarm

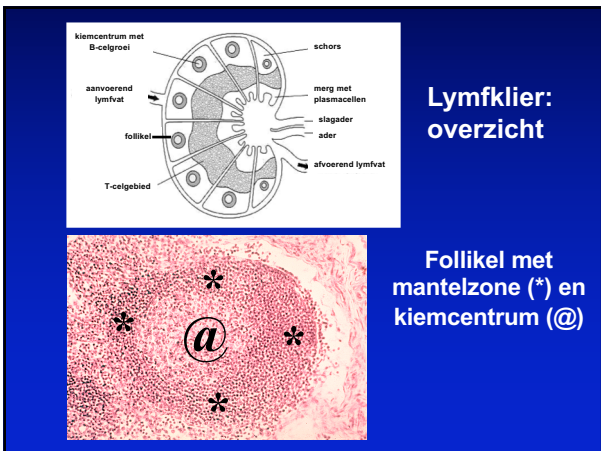
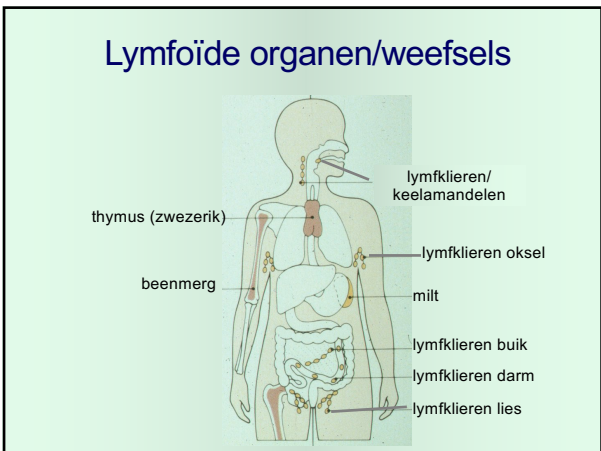
Beenmerg en bloedcellen worden gevormd in de mergholten in de botten, vooral in de met zwart aangegeven gedeeltes

De hematopoïese = aanmaak van bloed
Enkele termen

	Te veel	Te weinig
erythropoïese: aanmaak rode cellen	polycytemie	anemie (bloedarmoede)
myelopoïese: aanmaak witte cellen	leukocytose	leukopenie (voluit: leukocytopenie)
megakaryopoïese: aanmaak trombocyten (bloedplaatjes)	trombocytose	trombopenie (voluit: trombocytopenie)

De witte bloedcellen (leukocyten) zijn onderverdeeld in 5 soorten

Baso	= basofiele granulocyt	<1%
Eo	= eosinofiele granulocyt	1-6%
Segment	= segmentkernige granulocyt = neutrofiële granulocyt	40-75%
Lymfo	= lymfocyt	20-40%
Mono	= monocyt	2-10%

100%

Verschil tussen serum en plasma

- https://www.bioplek.org/animaties/bloed/bloed_samenstelling.html
- Waarvoor is dit relevant om te weten?
Bij verschillende medische bloedonderzoeken wordt gebruik gemaakt van plasma of serum
Plasma: o.a. voor stollingsonderzoek
Serum: klinische Chemie, albumine, eiwitspectrum

Samenstelling van onstolbaar gemaakt bloed

plasma 55%

witte bloedcellen, bloedplaatjes

rode bloedcellen

bloedcellen 45%

SERUM

CLOTTED BLOOD

serum

blood clot

Serum = plasma zonder het stollingseiwit fibrine

bloed

bloed-plasma

bloed-serum

bloed-cellen

bloedkoek

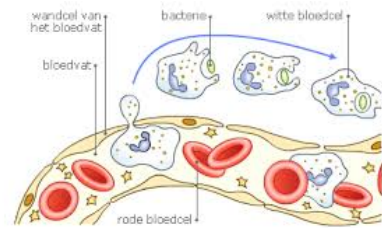
bloedcellen

- Rode bloedcel = erytrocyt (Hemoglobine:Hb)
- Witte bloedcel = leukocyt: verschillende soorten granulocyten en lymfocyten
- Bloedplaatje = trombocyt

Functie bloedcellen

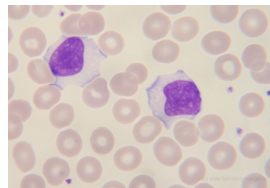
- Erythrocyt (rode bloedcel) = voor transport van zuurstof en CO2
- Leukocyt (witte bloedcel) = afweer
- Trombocyt (bloedplaatje) = bloedstolling

Fagocytose “opeten” van bacteriën door granulocyten

lymfocyten

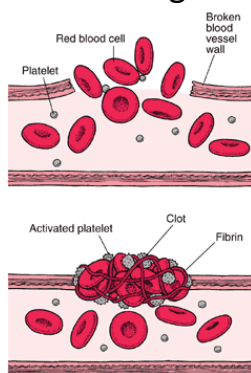
- Specifieke afweer: maken antistoffen aan
- Aanmaak in rode beenmerg maar ook in de milt en lymfeklieren
- Bij binnendringen micro-organismen nemen de witte bloedcellen snel in aantal toe

bezinking

- BSE: BezinkingsSnelheid Erythrocyten
Bloedonderzoek waarbij gekeken wordt hoe snel erythrocyten bezinken in onstolbaar gemaakt bloed
- Als er iets aan de hand is is de bezinking verhoogd.
- Wat er aan de hand is moet verder uitgezocht worden (tegenwoordig vaak CRP bepaald=ontstekingswit)

stolling

De bloedstelling

- Lokale vaatvernauwing
- Propvorming door trombocyten (bloedplaatjes)
- Bloedstolling door netwerk van draden o.i.v. stollingsfactoren
- Weefselherstel

De bloedstolling is een ingewikkelde kettingreactie waarbij veel factoren een rol spelen :

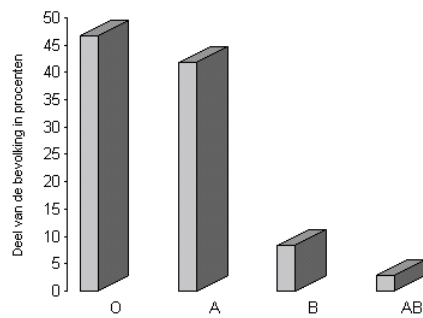
- Vitamine K
  - Tromboplastine
  - Fibrinogeen (in plasma)
  - Calcium
- .....en nog veel meer

Cascade-(ketting) reactie.

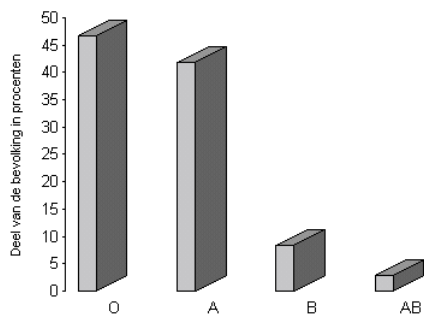
- Plaatjesfactor (trombokinase) zorgt voor omzetting protrombine (in plasma) tot trombine.
- Trombine zorgt voor omzetting van fibrinogeen (in plasma) tot fibrine.
- Fibrinedraden houden andere bloedlichaampjes vast en vormen zo een stolsel.
- Bij de bloedstolling spelen nog vele andere factoren een rol, zoals calcium en anti-hemofiliefactor a en b.

- Vraag: weten jullie nog het verschil tussen trombose, embolus en embolie?

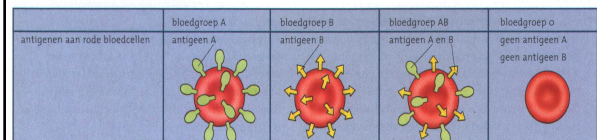
Verdeling van de bloedgroepen

Verdeling van de bloedgroepen

Bloedtransfusie

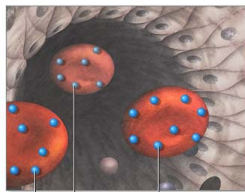

Bloedtransfusie

	bloedgroep A	bloedgroep B	bloedgroep AB	bloedgroep o
antigenen aan rode bloedcellen	antigeen A 	antigeen B 	antigeen A en B 	geen antigeen A geen antigeen B
antistoffen in bloedplasma	anti-B 	anti-A 	geen anti-A geen anti-B	anti-A anti-B
% in Nederland	43%	9%	3%	45%

Let op

- Stel iemand heeft bloedgroep A
- Iemand met bloedgroep A heeft antistoffen in het plasma gericht tegen bloedgroep B
- De antistoffen van de acceptor gaan in gevecht met het antigeen op de rode bloedcel van de donor

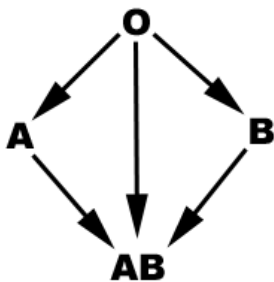
Surface proteins (antigens) on foreign blood cells
#ADAM

Bloedtransfusie

bloedgroepen

		Bloedgroep van het donorbloed			
		A	B	AB	o
Bloedgroep van de patiënt (ontvanger)	A				
	B				
	AB				
	o				

Bloedgroep O is universele donor
Bloedgroep AB is universele acceptor

Resusfactor

Bloed: Bloedgroepen

- Rhesusantagonisme:

Zwangere vrouw rhesusnegatief en vader van het kind rhesuspositief

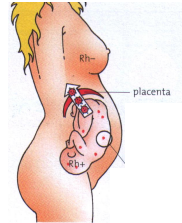
⇒ Kind kan rhesuspositief zijn

⇒ Bij geboorte: moeder maakt antistoffen aan tegen rode bloedcel kind

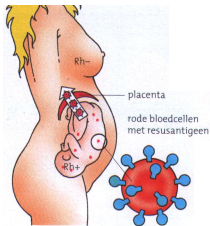
⇒ Probleem bij volgende zwangerschap

Oplissing: antiserum geven zodat moeder geen antistoffen kan maken (bij Rhesus D nb; er zijn ook nog andere zoals Rhesus C daar hebben we nog geen antiserum voor)

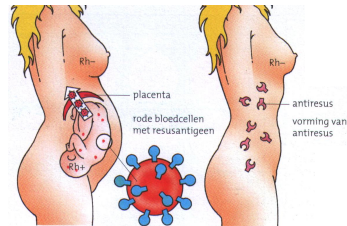
Resusfactor

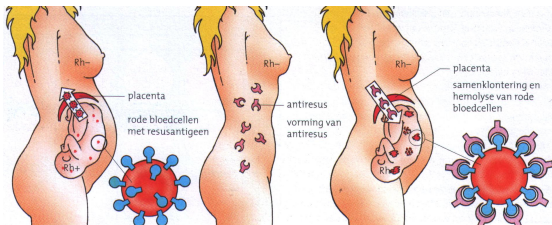
Resusfactor

Resusfactor

Resusfactor

websites

- <https://www.nvkc.nl/patient>

Hier kun je bloedtesten opzoeken en de betekenis van de uitslag (normaalwaarden, te laag, te hoog)

Let op: leukocyten staan in de lijst onder WBC (witte bloed cellen)